

บรรณาธิการ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ถือว่าเป็นโอกาสพิเศษของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจากเป็นปีที่ครบรอบ ๕๐ ปี ของการก่อตั้งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์วารสารหน้าจั่วฉบับที่ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทยฉบับนี้จึงขอร่วมฉลองวาระพิเศษนี้ด้วยการนำเสนออีกแง่มุมหนึ่งของสถาปัตยกรรมไทยที่คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับพระมหากษัตริย์และพระพุทธศาสนา แต่ลืมนึกถึงสถาปัตยกรรมในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสามัญชน เหมือนกับการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ข้อมูลบันทึกส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชนชั้นปกครองมากกว่าที่จะเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสามัญชนคนเดินดินที่มีให้ศึกษาค้นขำน้อย

หน้าจั่วฉบับนี้นำเสนอบทความที่ว่าด้วยสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นให้เป็นพระเอกของฉบับ และเมื่อเขียนถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแล้วต้องมาคู่กับศาสตราจารย์อรศิริ ปาณินท์ เนื่องจากอาจารย์เป็นหนึ่งในจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีเพียงไม่กี่คนของประเทศ อาจารย์เมตตาแก่คณะผู้จัดทำด้วยการเขียนบทความเกี่ยวกับงานภาคสนามเรือนพื้นถิ่นที่บ้านเหมา เชียงตุง ประเทศพม่า รวมทั้งให้สัมภาษณ์ งานเขียนและบทสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นถึงความสุขความรักและความทุ่มเทที่อาจารย์มีต่องานวิจัยและการออกภาคสนามเพื่อศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ศาสตราจารย์อรศิริ ปาณินท์ ท่านเป็นนักศึกษา รุ่นที่ ๗ ของคณะสถาปัตยกรรมไทย ซึ่งเป็นชื่อเดิมของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์สร้างชื่อเสียงให้แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ด้วยผลงานวิจัยด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถาปัตยกรรมไทยหรือกล่าวใหม่เป็นสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ศาสตราจารย์ อรศิริ ปาณินท์ ผูกพันกับคณะสถาปัตยกรรม-

ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลอดจนสร้างคุณประโยชน์
คุณูปการ และความเจริญแก่คณะมาเป็นเวลาหลายสิบปี จึง
ถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่ยังวารสารหน้าจั่วได้นำเสนอผลงาน
ชิ้นใหม่ของอาจารย์ตลอดจนบทสัมภาษณ์โดยหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าอาจารย์คงจะไม่ทิ้งศิลปากรและเหล่าลูกศิษย์ของอาจารย์
ไปไหนไกล

หากกล่าวถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแล้ว จะไม่เขียนถึง
เรื่องมนุษย์เลยก็คงจะไม่สมบูรณ์นัก เพราะสถาปัตยกรรม
พื้นถิ่นและศาสตร์ทางมนุษยวิทยามีความเกี่ยวข้องกันและกันผู้เป็น
เอกทางด้านมนุษยวิทยาของประเทศคงไม่ใช่ใครอื่นนอกจาก
รองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม อาจารย์ให้ความกรุณา
เขียนบทความเกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ใน
ประเทศไทยลงในวารสารหน้าจั่วฉบับนี้ และในฉบับนี้ยังได้
รวมบทความของนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
ดร.วันดี พินิจวรสิน และจันทรรัตน์ เหมเวช

ดร.วันดี พินิจวรสิน วิเคราะห์คุณค่าและความหมาย
ทางวัฒนธรรมของเรือนไทยพื้นถิ่นได้อย่างน่าสนใจ สำหรับ
จันทรรัตน์ เหมเวช เขียนเกี่ยวกับเรือนไทยมุสลิมในสี่จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับไทยมุสลิมกำลังอยู่
ในความสนใจของคนไทยและนำมาซึ่งความเข้าใจเพื่อความ
สามัคคีของคนในชาติ

เนื่องจากเป็นวารสารหน้าจั่วฉบับที่วาดด้วยประวัติ-
ศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย จะไม่เขียนถึง
เรื่องดังกล่าวเลยก็คงเป็นไปไม่ได้ หน้าจั่วฉบับนี้จึงแทรกเรื่อง
ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม แต่เป็นสถาปัตยกรรมที่อยู่นอก
เขตเมืองหลวงเพื่อให้ตรงกับเป็นฉบับที่วาดด้วยสถาปัตยกรรม
พื้นถิ่น บทความดังกล่าวประกอบด้วยการศึกษาศาปัตยกรรม
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุพิษณุโลกและการออกแบบพระนครคีรี
ทั้งสองบทความเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตด้าน
ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมส่วนบทความที่วาดด้วยการอนุรักษ์
ก็สอดคล้องกับบทความเรื่องการออกแบบพระนครคีรีเนื่องจาก
เกี่ยวข้องกับการบูรณะตำหนักนารีประเวศ พระนครคีรี ส่วน
จดหมายเหตุเรื่องการปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ครั้งรัชกาลที่ ๓ ที่ถึงแม้ว่าจะไม่ไปไหนไกลจากเมืองหลวงนัก
แต่ก็ให้ความรู้ด้านการปฏิสังขรณ์วัดในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

วารสารหน้าจั่วฉบับนี้คงให้แง่คิดอีกมุมหนึ่งด้าน
สถาปัตยกรรมไทยและหวังให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจและรัก
สถาปัตยกรรมไทยและวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น.